

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Avgvstini Valerii, Veronensis Episcopi, De Rhetorica
Ecclesiastica Libri III. Perqvam Ervditi**

Valiero, Agostino

Coloniae, 1582

Gradationis, Digressionis, & descriptionis exempla. Cap. XXXII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69050](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69050)

ducere, an ciborum copia oppressum iacere? vel potius nè iacere quidem, sed crebrò se versare cum gemens dirumpitur? nisi fortè dicas, gubernatores, oppressam onere nauem faciliùs seruare, quàm leuiorem atque expeditam. Hac dicendi forma ad reprehendendum vti poterit Ecclesiasticus orator: Multi ita se diligunt, aut potius se non diligunt, vt adulationibus delectentur, & monitores suos odio habeant. Præteritio illa dicitur, quæ est apud Nazianzenum in Apologetico. Ac tot tamq̃, graues sunt, tum in reliquis animorũ morbis, tum in doctrina etiam ipsa, peruersæ, peruersiq̃, spiritus notæ & impressiones, tantumq̃, ei negocium incumbit, cui hæc moderandarum, regendarumq̃, animarum cura commissa est. plura etiam, nè modum excedat oratio, præmittimus. Venustatem & pulchritudinem orationi affert, paulum immutatum verbum atq̃, deflexum, vt est apud eundem Gregorium Nazianzenum, qui in Iulianũ impium religionis Christianæ desertorem inuehens, eum verius ait Idolianum appellari. Si commodè cadat, hæc figura vti poterit orator, sed admodum rarò, nè acumen ostentare videatur; vt Verona non incommodè dicere poterit, Veronam dictam esse, vt esset verè vna in Christo, in sancta Ecclesia, & omnes amore inter se essent coniuncti. quæ figura vti poterit orator, dum ad sedandas discordias, & ad remittendas iniurias populum excitabit.

Gradationis, Digressionis, & descriptionis exempla. Cap. XXXII.

GRADATIO præclarissima est apud Apostolum: *Gloriamur in tribulationibus scientes q̃ tribulatio*

N 2

patien-

patientiam operatur, patientia probationem, probatio
 verò spem, spes autem non confundit. In temperato di-
 cendi genere, digressiones magnam copiam, & venusta-
 tem afferunt orationi, vt obseruauimus apud Nazianze-
 num in oratione, quam habuit de amandis pauperibus:
 cum dixisset, eos non præcipuo quodam miserationis affe-
 ctu permouere debere, qui sacro morbo labefactati, atq;
 infecti sunt, & ad carnes vsq; ad ossa, & medullas exesi,
 consumptique, atque ab hoc flagitioso & infido corpore
 prodi: ibi, corporis mentione facta, locum digrediendi
 nactus, Cui inquit, quomodo coniunctus sim, haud equidẽ
 scio; & quo pacto simul & imago Dei sim, & cum cæno
 voluter; quod, & cum incolūmi valetudine est, bello me
 infectatur, & cum bello premitur, excruciat, mœroreq;
 afficit; quod & vt conseruum amo, charumq; habeo, &
 vt inimicum, infestumq; detestor; quod & vt vinculum
 fugio, & vt eiusdem hereditatis particeps reuereor; si
 macerare & debilitare contendam, iam non habeo, quo
 socio & ministro, ad res præclarissimas obeūdas vtar;
 nimirum haud ignorans, cuius rei causa procreatus sum,
 quodq; mihi faciendum est, vt per actiones ad Deum af-
 scendamus; sin contrà, vt cum adiutore & ministro, mi-
 tius indulgentiusq; agere mediter, nulla iam ratio oc-
 currit, qua rebellatis impetum fugiam, & omninò à Deo
 excidam necesse est, corporis compedibus degrauatus, in
 terram detrahentibus; hostis est blandus, & facilis, insi-
 diosus amicus. proh Deum immortalem, quæ isthac con-
 iunctio est? quæ inimicitiarum, dissidiq; ratio? quod ve-
 reor, amplector; quod amo, perhorresco: antequam bel-
 lum geri cœptum sit, in gratiam cum eo redeo: antequam
 sit

fit pax constituta, ab eo disideo. Qua præclarissima digressionem absolutam, ita ad propositum redit: Sed de his, qui volet, differat, nosq; etiam aliquando commodius disseremus; nunc autem, & quæ sequuntur. Dicemus etiam aliqua de digressionibus, ubi de propositione, quæ est præcipua dispositionis pars, præcepta quadam trademus. Descriptiones autem multæ reperiuntur apud sanctos patres: nam Gregorius Nazianzenus in Casarij funere, terræ motum describit Niceæ factum. In laudibus Athanasii, vitam moresque exprimit Gregorij cuiusdam Cappadocis; ac paulò infra, monasteriorum Aegypti iniecta mentione, in exilio Athanasii, eorum discrimina, religionem, sanctimoniam, utilitatem ad homines permanentem, cum descripsisset, tum ad propositum reuertens, Cum his, inquit, consuetudinem habens magnus ille vir. Idem in Apologetico, pastoritiam vitam iucundè & venustè depingit. & Basilius in laudem quadraginta martyrum; qui, frigore occubuerunt, is cruciatus quantus sit, declarat sumptis rationibus à philosophis. Descriptiones maximè pertinent ad genus demonstratiuum; valent etiam interdum ad docendum, & ad commouendum. Sterilitatem, si opus erit, poterit Ecclesiasticus orator describere, excitans ad eleemosynam, & ad pœnitentiam.

Idèò tamen descriptione vtatur, non vt sibi ea in re placere videatur, sed vt res potiùs ante oculos ponat.